

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.
0030 OSLO

Att:

Deres ref.

Vår ref.
2010002221-8/LO - 664.0/TUKL

Dato:
OSLO, 15.09.2010

Høring om pliktmessig avhold for helsepersonell - forslag til lovendring og forskrift

Forslaget om endring i helsepersonellovens § 8 er svært inngripende i den forstand at en åpner for medisinsk undersøkelse, også før tjenestetidens begynnelse. LO oppfatter spesielt forslaget om politiassistert, tvungen prøvetaking som en svekkelse av personvernet og rettssikkerheten.

Departementet begrunner sitt forslag om dette ved at da fås sikre bevis på mistanke om rusmisbruk, og anser "sikre bevis" avgjørende for hva slags tiltak/reaksoner en skal sette i verk for å kunne gi den helsehjelp som er nødvendig. Det begrunnes med at å få konstatert hva vedkommende har ruset seg på vil kunne bidra til bedre oppfølging av personen i ettertid.

Rusmisbruk medfører et stort og alvorlig sikkerhets- og arbeidsmiljøproblem og adferd som kan skade både pasienter og kollegaer. LO frykter at forslagene ikke skjerper ansvaret for ledere og ansatte i å håndtere rusmisbruk. LO mener det er langt bedre og positive måter å nærme seg problemstillingen på. Det er vesentlig å etterstrebe et arbeidsmiljø med velutviklede internkontroll-systemer, ledere med kompetanse på området med samarbeide og oppfølging fra vernetjenesten og tillitsvalgte. Uten å gå til så drastiske tiltak som tvungen prøvetaking, med politiassistanse, er det fullt mulig å sikre oppfølging ved mistanke om rusmisbruk, uten å sitte med detaljkunnskap om personens rusprofil.

Et arbeidsmiljø basert på lederes ansvar for oppfølging av HMS-arbeid, tilrettelegging, fokus på den enkeltes utøving av sine arbeidsoppgaver, den enkeltes plikt til å medvirke til oppfølging, kan avdekke rusproblemer. Videre kan det å ha gode rutiner for oppfølging av hyppige korttidfravær, stadig forsentskomning, bytte av vakter og fravær etter ferier, helg og helligdager avdekke rusmisbruk. Dette er kjente metoder i AKAN-oppleggene.

Arbeidsmiljøloven pålegger arbeidsgiver en tilretteleggingsplikt og ansatte en medvirkningsplikt når en ansatt får problemer ifht utføring av sine arbeidsoppgaver.

LO har følgende svar til forslagene:

1.

Forskrift om pliktmessig avhold - Forslag om forbud mot inntak av rusmidler i et bestemt tidsrom før tjenesten begynner, pliktmessig avhold i 8 timer før tjenestetid.

LO støtter endringsforslaget i § 1 om forbud om pliktmessig avhold i 8 timer før tjenestetid begynner.

Selv om § 3 har bestemmelse om at helsepersonell ikke på noe tidspunkt i løpet av tjenestetiden ikke må ha høyere konsentrasjon av rusmidler i blodet enn hva som tilsvarer 0, 2 promille alkohol, vil bestemmelse om pliktmessig avhold 8 timer før tjeneste være klarere å forholde seg til. Da har helsepersonell samme regler som andre grupper som ved særlover er pålagt pliktmessig avhold før tjenestetid.

Helsepersonellovens § 17 stiller klart krav om at ansatte på eget initiativ å gi tilsynsmyndighetene informasjon om forhold som kan medføre fare for pasientens sikkerhet. LO mener en forskrift om pliktmessig avhold, der grenseverdi for konsentrasjon av rusmidler i blodet er konkretisert, er en nyttig utdypning av helsepersonellovens krav til faglig forsvarlighet, herunder pliktmessig avhold.

En slik forskrift, må etter LOs syn, ta høyde for at enkelte arbeidstakere inntar legemidler som er nødvendige på grunn av sykdom, jfr paragraf 8. annet ledd

2.

Forslag om at helsepersonell pålegges å avgi blod-, utåndings- eller lignende prøver ved ikke bare i tjenestetiden men også før tjenestetidens begynnelse.

Straffehjemmelen i helsepersonellovens § 67 stiller strenge krav til skyld. Skjerpingen av ansvaret har et viktig hensyn nettopp å klargjøre skillet mellom tilsynsmyndighetenes og påtalemyndighetens rolle. LO oppfatter både forslaget om prøvetaking i tiden før tjenestetid og politiassistert, tvungen undersøkelse som en svekkelse av rettsikkerheten for helsepersonell.

Forslaget mangler blant annet bestemmelser om hvilke kriterier som skal legges til grunn, utover "grunn til å tro" at vedkommende har overtrådt forbudet. Videre mangler en redegjørelse om hvordan en slik framstilling skal foregå, samt hvordan den enkelte eventuelt skal bistås.

LO støtter ikke forslaget om at arbeidsgiver eller Helsetilsynet i fylket kan be politiet om ombistand til framstilling dersom personen nekter å avgi prøve, både i pliktmessig avhold før tjenestetid og i tjenestetid.

3.

Forslag om at Helsepersonell skal kunne bli fremstilt for prøvetaking med bistand fra politiet hvis de nekter å avgi prøve. Endring i helsepersonellovens § 8 tredje ledd.

LO oppfatter forslaget om politiassistert tvungen prøvetaking som en svekkelse av personvern og rettsikkerheten for personell i helsevesenet. Det er etter LOs syn viktig å fortsatt opprettholde et klart skille mellom pliktbrudd og de mer alvorlige overtredelser som hører inn under tilsynsmyndighetens ansvar, og overtredelser som kan medføre strafferettslig forfølgning.

Departementet drøfter i høringsnotatet to alternative reaksjonsformer. Det ene er å fremstille for prøvetaking ved hjelp av politiet, det andre er å sidestille nekting av å ta en prøve med et positivt prøvesvar. Det siste alternativet har Statens Helsetilsyn gått inn for.

LO støtter forslaget fra Statens Helsetilsyn, at det å nekte å avgi prøve innebærer en bekreftelse på at rusmidler er brukt enten innenfor de 8 timene som pliktmessig avhold innebærer, eller i tjenestetiden. Ellers er det LOs oppfatning at Arbeidsmiljølovens arbeidsrettslige reaksjonsformer er aktuelle dersom helsepersonell nekter prøvetaking.

LO avviser endringsforslag i § 8 tredje ledd om at personell kan bli fremstilt for prøvetaking med bistand fra politiet, både før tjenestetidens begynnelse og i tjenestetid, hvis det nektes å avgi prøve.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Kristian Tangen
(sign.)

Turid Klette
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.